

δείχτηκε αχαμνό και ευάλωτο – και δεν χρειάζονται οι έρευνες των κοινωνιολόγων και οι δημοσκοπήσεις για να πειστούμε πως έχουμε την ανάγκη άλλου εξοπλισμού για να αμυνθούμε στη σαρωτική μισαλλοδοξία, για να μη στερεωθεί η φοβία σε σύνδρομο επιθετικό, ξενοφαγικό. Και ό,τι γινόμαστε τώρα, καλό ή κακό, γινόμαστε μαζί με τους ξένους, αφού η παρουσία τους διευκόλυνε βέβαια τη δική μας οικονομική προκοπή (αυτό έως και οι κρατούντες το αποδέχονται πλέον) αλλά και τάραξε τα στεκόμενα νερά, πάνω στα οποία αρέσκονταν να αυτοθαυμάζονται οι ψευδαισθήσεις μας – μόνο που αυτό δεν το αποδεχόμαστε επί του παρόντος όλοι, προτιμώντας να ενοχοποιούμε τα θύματα.

Η τέχνη, εκείνη τέλος πάντων που δεν αρκείται να θηρεύει την «επιτυχία» και τον έπαινο συμμορφούμενη προς το πνεύμα της εποχής και νομιμοποιώντας το, δεν μπορεί να μένει άλαλη και άπραγη, αποσυρμένη στη φίλαυτη ουδετερότητά της, για να μη μαγαριστεί τάχα από τα ανθρώπινα ή για να μη γίνει «ιδεολογική» και «αισθηματολογική», για να μην καταγγελθεί ότι «στρατεύεται κοινωνικά» σε καιρούς που ευνοούν και προκρίνουν τον αναχωρητισμό ή μάλλον τη στράτευση στην αδιαφορία και τον κυνισμό. Κατά κάποιον τρόπο της πέφτει να ιστορήσει – με το χρωστήρα, με τις λέξεις, με την εικόνα, πάντως με έντιμη αυτογνωστική και αυτοκριτική οξύτητα – τον «Εἰς ξένους» ομηρικό ύμνο: «Αἰδεῖσθε ξενίων κεχρημένον ἠδὲ δόμοιο» – Να σέβεστε όποιοι για σπίτι αναγκεύεται και για φιλοξενία. Προς τα εκεί ακριβώς ανοίγεται ο «Δρόμος προς τη Δύση»· προς τον ξένο που είναι δίπλα και ας μην τον βλέπουμε, προς τον ξένο που είναι ο καθείς μας.

Λοιπόν, μπορεί και να είναι μια πλεκτάνη της ιστορίας: η πανωραία λέξη «θεμίξενος», που ονόμαζε εκείνον που φέρεται δίκαια στον ξένο, υπήρξε άπαξ στην ελληνική, στο στόμα του Πινδάρου, μα χάθηκε το ποίημα και η λέξη σώπασε, θαρρείς για να μην νιώθουμε τύψεις όσοι δε σεβόμαστε τον τρόπο που σαφέστατα ορίζει, τον πολιτισμό που υποδεικνύει. Καιρός λοιπόν να την επαναλάβουμε τη λέξη, να συλλάβισουμε το τίμιο φως της, με την εμπάθεια που αρμόζει, με την εμπάθεια στην οποία μας καλεί να μαθητεύσουμε η φιλόξενη τέχνη του Κυριάκου Κατζουράκη.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΠΟΥΚΑΛΑΣ